

Sporočilo za medije

LETOS BO LETINA GROZDJIA KATASTROFALNA

Pridelek oklestila spomladanska pozeba, obilno deževje, toča, suša in zlata trsna rumenica

Ljubljana, 23. 9. 2024 – Združenje slovenskih vinarjev pri GZS – Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij opozarja na letošnji izpad pridelka grozdja med 30 in 60 % odvisno od vinorodnega okoliša zaradi izjemnih vremenskih razmer in zlate trsne rumenice. Pridelek je glede na zadnje petletno povprečje v primerjavi z letošnjim letom za tretjino nižji. Člane združenja skrbi tudi vse večje opuščanje vinogradov, ki je posledica razmer v sektorju in negotovosti, ki se napovedujejo na področju zmanjševanja rabe fitofarmacevtskih sredstev, ekstremnih vremenskih razmer in evropske protialkoholne politike. Zato poziva pristojna ministrstva in Vlado RS, da prisluhne težavam vinogradnikov in vinarjev in nemudoma zagotovi finančno pomoč sektorju, ki je v Sloveniji izjemnega gospodarskega pomena za razvoj turizma, gastronomije in obdelanega podeželja. Poziva k hitremu in učinkovitemu sistemskemu reševanju težav ob naravnih nesrečah, kjer bi prizadeti hitreje prišli do potrebne pomoči.

Izpad pridelka v letošnjem letu je izjemno velik, kar bo pomenilo manjšo pridelavo vin. Težave z nizko letino zaradi vremena se kopičijo že več let. V Posavju je pridelek zaradi pozebe in spomladanskega dežja zmanjšan za 25 do 35 % na Bizeljskem celo do 70%. Na Primorskem ocenjujejo zmanjšanje pridelka za tretjino, v Vipavski dolini do 50% in na Krasu do 60%. V vinorodni deželi Podravje je izpad okrog 30%, pridelek pa je dodatno še oklestila zlata trsna rumenica.

Količinsko manjše letine povzročajo skrb slovenskim vinarjem, da bodo izgubili mesto na trgovskih policah. Vina je v EU namreč preveč, zato je zelo verjetno, da bo slednje prišlo po nizkih cenah na naš trg. Izguba domačega trga pa bi za dejavnost slovenskega vinogradništva in vinarstva pomenila propad ob že tako težkih razmerah.

Člani združenja opozarjajo na javne razpise, ki morajo slediti potrebam vinogradnikov in vinarjev, in na nujen dvig zneska skupne dovoljene pomoči, do katere so upravičena podjetja pri investicijah (v Sloveniji je to 800.000 EUR za primerjavo na Madžarskem imajo podjetja skupno višino pomoči dovoljeno do 12 mio EUR), na dvigovanje minimalne plače, ki slabi konkurenčnost, različno davčno obravnavo malih in velikih vinarjev in na opuščanje pridelave. Dostop do opuščenih površin za trajne nasade, ki so v lasti Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov je za podjetja skoraj nemogoč, zaradi vrstnega reda zakupnikov, kjer so podjetja kot upravičenci med zadnjimi v vrsti.

Potreben bi bil tudi večji nadzor pri spremljanju pridelave grozdja in vina pri malih vinogradnikih in vinarjih, ki imajo kljub splošni slabi letini, polne kleti. Prepričani so, da je nujna uvedba masnih bilanc tako na področju pridelave grozdja kot vina, ki bi dosledno spremljala stanje in preprečila ponarejanje porekla. Od Varuha odnosov v verigi preskrbe s hrano pričakujejo aktivno spremljanje dogajanja na področju prodaje grozdja in vina in preprečevanje nedovoljenih ravnanj.

Gorazd Bedenčič, predsednik Združenja slovenskih vinarjev: *«Letošnja letina grozdja je rekordno nizka. Precej nižje letine so že tretje leto zapored, kleti so prazne in sedaj resnično rabimo pomoč za ohranitev delovnih mest. Vinogradniki in vinarji smo pred pomembnimi odločitvami, kako zagotoviti dolgoročni obstoj podjetij in preprečiti večja odpuščanja zaposlenih, da ohranimo obstoječe vinograde v Sloveniji, ki so se v zadnjih letih skrčili iz 18.000 na 14.000 ha. Vinogradniki se po svojih močeh prilagajamo na vremenske razmere z optimizacijo proizvodnje, digitalizacijo, uporabo naprednih strojev in tehnologij, vendar so pogosti vremenski ekstremi neobvladljivi. Pomoči ob naravnih nesrečah pa zaradi zapletenih postopkov zelo počasne in močno omejene.*

Dodatno nas je poleg naravnih dogodkov prizadela še zlata trsna rumenica, ki še dodatno pospešuje opuščanje vinogradov in zmanjševanje vinogradniških površin. Tu nam je država priskočila na pomoč, za kar se ji zahvaljujemo - s celovitim pristopom do vinogradniškega sektorja pa od države pričakujemo hitrejše in bolj strukturirano ukrepanje.

Pričakujemo, da pristojna ministrstva skupaj z vsemi deležniki v vinskem sektorju poiščejo dolgoročno sistemsko rešitev za pomoč vinogradniško – vinarskemu sektorju in aktivno ukrepajo ob letošnji izjemno nizki letini in slabih zadnjih letinah s pomočjo vinogradnikom in vinarjem.

Ministrstvo in pristojne inšpekcije pozivamo, da po vinorodnih deželah in pri vseh vinogradnikih in vinarjih preverijo podatke o napovedani vinski letini in dejanski prijavi pridelka. Predlagamo, da vsem vinogradnikom in vinarjem, ki so imeli v zadnjem letu dokazano izpad pridelka glede na povprečni predelek zadnjih pet let, le tega s posebnim ukrepom nadomesti. Prevetriti je treba tudi izbrane ukrepe za področje vinogradništva in vinarstva v okviru SN SKP do 2027.

Država naj se zgleduje po sosednjih državah, ki so vinarstvo in vinogradništvo postavile med svoje prioritete in ji dale veliki pomen, saj se zavedajo, da so vinogradi in vino pomemben del čudovite kulturne krajine zanimive za turiste, tradicijo in gastronomsko izbira.»

Združenje slovenskih vinarjev pri GZS – Zbornici
kmetijskih in živilskih podjetij